

บทที่ ๕

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันย่อมเป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่า การดำเนินงานทางด้านอุตสาหกรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติมากเพียงไร โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก

อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง จัดได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่ง que ควรได้รับความสนใจและการส่งเสริมจากรัฐบาล เพราะนอกจากจะเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคในประเทศแล้ว ปัจจุบันยังเป็นอุตสาหกรรมที่ทดแทนการนำเข้าได้อย่างเพียงพอ อันเป็นการช่วยสงวนเงินตราต่างประเทศไว้ ขณะเดียวกันก็สามารถผลิตส่งออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ ก่อให้เกิดรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นมูลค่าปีละหลายล้านบาท

จากการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังไทย ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง พบว่าสถานประกอบการที่เป็นตัวอย่างในการศึกษาจำนวน ๑๔ แห่ง ส่วนใหญ่เป็นกิจการที่มีเงินทุนจดทะเบียนไม่เกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยเป็นกิจการของคนไทยล้วน ๆ ๑๓ แห่ง เป็นกิจการที่ร่วมทุนกับชาวต่างประเทศ ๑ แห่ง และสถานประกอบการเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดการจ้างงานไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ คน โดยแรงงานส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานหญิงมากกว่าแรงงานชาย ในด้านการผลิต ปรากฏว่ายังไม่มีสถานประกอบการใดที่สามารถผลิตได้เต็มกำลังผลิต ปริมาณการผลิตโดยเฉลี่ยจะอยู่ในระดับร้อยละ ๗๓ ของกำลังการผลิตจริง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทางด้านการใช้วัตถุดิบ ผู้ผลิตส่วนใหญ่จะใช้วัตถุดิบภายในประเทศเป็นหลัก จะมีการใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศก็ต่อเมื่อเกิดการขาดแคลนขึ้น หรือวัตถุดิบนั้นยังไม่มีการผลิตภายในประเทศ หรือผลิตได้แต่ยังมีคุณภาพไม่ดีพอ วิธีการจัดซื้อวัตถุดิบนิยมใช้การซื้อโดยไม่ทำสัญญาซื้อขายกันล่วงหน้า ซึ่งมีทั้งการซื้อจากผู้ผลิตรายใดรายหนึ่งเป็นประจำ และที่ซื้อจากผู้ผลิตทั่ว ๆ ไปที่มีสินค้าตรงกับความต้องการ ในการกำหนดปริมาณการสั่งซื้อ ส่วนใหญ่จะใช้การคำนวณจากปริมาณที่ต้องการใช้เมื่อได้รับใบสั่งซื้อจากลูกค้าในแต่ละครั้ง

และ เวลาที่จะสั่งซื้อก็ไม่มีกำหนดหลักเกณฑ์ที่แน่นอน จะสั่งซื้อ เมื่อใดนั้นขึ้นอยู่กับความพอใจ
ของผู้บริหารเป็นหลัก

สำหรับสมมติฐานที่ผู้ศึกษากำหนดไว้ เป็นแนวทางในการศึกษาการดำเนินงานของ
อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังในประเทศไทย รวม ๔ ประการนั้น ผลปรากฏดังนี้คือ

สมมติฐานประการที่หนึ่ง ซึ่งกำหนดว่า ผลผลิตของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังมี
แนวโน้มที่จะสูงขึ้น แต่ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ผลผลิตของอุตสาหกรรมดังกล่าว ตั้งแต่ พ.ศ.
๒๕๒๓-๒๕๒๗ กลับมีแนวโน้มลดลงโดยตลอด ทั้งนี้ เป็นผลเนื่องมาจากมูลค่าของการจำหน่ายเพิ่มขึ้น
ในอัตราที่ต่ำกว่าการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการใช้ปัจจัยการผลิตทางด้านวัตถุดิบ (หนังฟอก) และค่าแรง

สมมติฐานประการที่สอง คือปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเพิ่มผลผลิต จะเป็นปัจจัยทางด้าน
วัตถุดิบมากกว่าปัจจัยทางด้านแรงงาน และจากผลของการศึกษาพบว่า หนังฟอกซึ่งเป็นปัจจัยหลัก
ทางด้านวัตถุดิบของการดำเนินงานในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ
เพิ่มผลผลิตมากกว่าปัจจัยทางด้านแรงงานจริง ซึ่งเป็นข้อสรุปที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดขึ้น

สมมติฐานประการที่สาม คือความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องหนังไทยภายในประเทศและ
ปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งผลจากการศึกษาปรากฏว่า ความต้องการภายในประเทศที่มี
ต่อผลิตภัณฑ์เครื่องหนังไทย และปริมาณการส่งออก มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นตามที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้

สมมติฐานประการที่สี่ ได้กำหนดไว้ว่า อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังในประเทศไทย
ประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบภายในประเทศ คือหนังฟอกที่มีคุณภาพดี ซึ่งในการศึกษาได้พบว่า
ปัญหาประการหนึ่งที่อุตสาหกรรมนี้กำลังประสบอยู่ คือปัญหาการขาดแคลนหนังฟอกภายในประเทศ
ที่มีคุณภาพดี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดขึ้น

ในการศึกษาการดำเนินงานของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังในประเทศไทย ปรากฏว่า
อุตสาหกรรมนี้ประสบกับปัญหาต่าง ๆ ซึ่งพอสรุปประเด็นได้ดังนี้

ปัญหาที่ ๑ เป็นปัญหาเกี่ยวกับผลผลิตของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังในประเทศไทย
ซึ่งปรากฏว่า อุตสาหกรรมนี้มีผลผลิตลดลงโดยตลอด ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๓-๒๕๒๗

สาเหตุ การที่ผลผลิตของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังลดลง เป็นผลมาจาก
มูลค่ารวมของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องหนังเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการใช้
ปัจจัยการผลิตทางด้านวัตถุดิบและค่าแรง ดังปรากฏในตารางที่ ๑๘ และ ๑๙ ซึ่งอาจมีสาเหตุ
มาจาก

๑. การขาดแคลนหนังฟอกที่มีคุณภาพดีภายในประเทศ ทำให้ผู้ผลิตที่สั่งซื้อหนังฟอกคุณภาพดี มักได้รับหนังฟอกที่มีคุณภาพไม่ดีรวมอยู่ในหนังฟอกที่สั่งซื้อด้วย และหากระยะเวลาใดเกิดการขาดแคลนหนังฟอกคุณภาพดี เป็นจำนวนมาก หนังฟอกที่ผู้ผลิตสั่งซื้อก็อาจจะมี ปริมาณของหนังฟอกคุณภาพไม่ดีมีตำหนิรวมอยู่ในหนังฟอกที่ได้รับเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เมื่อผู้ผลิตต้องซื้อหนังฟอกในระดับราคาของหนังฟอกคุณภาพดี โดยปริมาณหนังฟอกที่ซื้อบางส่วนมีคุณภาพไม่ดี ซึ่งผู้ผลิตไม่สามารถนำไปผลิต เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีราคาสูงได้ แต่ต้องนำไปผลิต เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพรองลงไปและมีราคาต่ำกว่าแทน ในขณะที่ต้นทุนการใช้หนังฟอกต่อหน่วยคงที่หรือเพิ่มขึ้น (ซึ่งขึ้นอยู่กับราคาของหนังฟอกคุณภาพดีที่ผู้ผลิตสั่งซื้อ) โดยไม่สามารถเพิ่มราคาจำหน่ายได้ เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจตกต่ำ และการมีคู่แข่งชันมาก จึงทำให้มูลค่าการใช้หนังฟอกเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่สูงกว่าการ เพิ่มขึ้นของมูลค่าการจำหน่ายทั้งหมด

๒. ทางด้านแรงงาน จากการที่อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานคนเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะแรงงานที่มีฝีมือหรือความชำนาญงานทางด้านเครื่องหนัง แต่ปรากฏว่าในปัจจุบันอุตสาหกรรมประเภทนี้ยังคงขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญงาน ผู้ผลิตส่วนใหญ่จำเป็นต้องรับคนงานที่ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านเครื่องหนังมาก่อน ซึ่งทำให้ผู้ผลิตต้องรับภาระในการฝึกฝนคนงานดังกล่าว เป็นระยะเวลาที่นานพอสมควร และแม้ว่าประเทศไทยจะได้เปรียบประเทศคู่แข่งอื่น (ยกเว้นประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน) ในเรื่องอัตราค่าแรงก็ตาม แต่จากการที่ผู้ผลิตจำเป็นต้องใช้แรงงานที่ขาดประสบการณ์และความชำนาญงาน ทำให้ต้องเสียเวลาในการผลิตมากขึ้น ซึ่งมีผลให้ต้นทุนของค่าแรงต่อหน่วยสูงขึ้น รวมทั้งอาจทำให้คุณภาพของผลิตภัณฑ์เครื่องหนังที่ผลิตได้มีคุณภาพและมาตรฐานไม่แน่นอน ก่อให้เกิดปัญหาในการจำหน่าย นอกจากนี้การใช้แรงงานที่ขาดความชำนาญงาน ยังอาจก่อให้เกิดการสูญเสียวัตถุดิบโดยไม่จำเป็น อันเป็นผลให้ต้นทุนทางด้านวัตถุดิบสูงขึ้น

๓. การขายตัดราคาตัวเองระหว่างผู้ผลิตภายในประเทศ อันมีผลให้มูลค่ารวมของการจำหน่ายเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าการ เพิ่มขึ้นของมูลค่าการใช้หนังฟอกและค่าแรง

ข้อเสนอแนะ เพื่อช่วยให้อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังมีผลผลิตเพิ่มขึ้น ควรใช้วิธีการดังต่อไปนี้

๑. ทางด้านหนังฟอก เนื่องจากหนังสัตว์ที่ได้จากภายในประเทศ ส่วนใหญ่จะมีแผลหรือเป็นตำหนิ เพราะเป็นหนังที่ได้จากสัตว์ที่เลี้ยงไว้ใช้งานหรือเพื่อการบริโภค ประกอบกับการเลี้ยงมักไม่คำนึงถึงผลพลอยได้ที่จะได้รับจากหนังสัตว์ เมื่อสัตว์นั้นได้ตายไปแล้ว จึงไม่มีการดูแลรักษาหนังสัตว์ในขณะที่สัตว์ยังมีชีวิตอยู่ สำหรับหนังสัตว์ที่ไม่มีแผลหรือตำหนิจะถูกคัดส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศตั้งแต่ยังเป็นหนังดิบ เพราะได้ราคาดีกว่าขายในประเทศ นอกจากนี้การซื้อขายหนังดิบก็เป็นไปในลักษณะผูกขาด เนื่องจากปริมาณหนังดิบมีจำนวนจำกัด และมีพ่อค้าคนกลางในกรุงเทพฯ เพียงไม่กี่รายที่ทำหน้าที่รวบรวมหนังดิบจากพ่อค้าในต่างจังหวัด จึงทำให้สามารถกำหนดราคาขายหนังดิบในอัตราสูง จนทำให้ผู้ผลิตหนังฟอกต้องนำเข้าหนังดิบจากต่างประเทศเข้ามาฟอกแทน ในกรณีที่ราคาหนังดิบสูงมากเกินไป ทางด้านเทคนิคในการฟอกหนังของโรงงานฟอกหนัง ปรากฏว่า หนังฟอกบางชนิดโรงงานฟอกหนังในประเทศยังมีเทคนิคในการผลิตด้อยกว่าผู้ผลิตในต่างประเทศ ทำให้ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องหนังต้องนำเข้าหนังฟอกประเภทดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องหนังที่มีความต้องการใช้หนังฟอกที่มีคุณภาพดี ไม่ว่าจะเป็นหนังฟอกที่ผลิตในประเทศ หรือหนังฟอกที่ผลิตจากต่างประเทศ จึงมีต้นทุนทางด้านวัตถุดิบ (หนังฟอก) สูงกว่าคู่แข่งชั้นต่างประเทศ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนหนังฟอกภายในประเทศที่มีคุณภาพดี ในระยะสั้น รัฐบาลจึงควรหามาให้มีการส่งออกหนังดิบ จนกว่าปัญหาการขาดแคลนหนังดิบที่มีคุณภาพดีจะหมดไป นอกจากนี้ควรลดอัตราภาษีขาเข้าสำหรับหนังดิบ เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตของโรงงานฟอกหนัง อันจะส่งผลให้ราคาหนังฟอก ซึ่งเป็นต้นทุนการผลิต ประเภทหนึ่งของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังลดลงด้วย และสำหรับหนังฟอกที่ยังไม่มีการผลิตภายในประเทศ ก็ควรได้รับการยกเว้นภาษีการนำเข้า จนกว่าจะมีผลิตในประเทศ ส่วนหนังฟอกที่ผลิตได้ภายในประเทศ แต่ยังมีคุณภาพไม่ดีพอหรือปริมาณไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด ก็ควรพิจารณาลดอัตราภาษีการนำเข้าลง จนกว่าโรงงานฟอกหนังจะสามารถผลิตหนังฟอกมีคุณภาพทัดเทียมกับของต่างประเทศ หรือมี

ปริมาณเพียงพอกับความต้องการของตลาด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องหนังไทยสามารถผลิตสินค้าโดยใช้หนังฟอกที่มีคุณภาพดีในราคาต่ำ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการแข่งขันกับผลิตภัณฑ์ของต่างประเทศ ในระยะยาวหน่วยงานของทางราชการ เช่นกรมปศุสัตว์ก็ควรที่จะส่งเสริมให้มีการทำปศุสัตว์อย่างถูกวิธีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งนอกจากจะทำให้ปริมาณหนังดิบที่มีคุณภาพดีเพิ่มขึ้นเพียงพอกับความต้องการแล้ว ยังช่วยให้มีเนื้อสัตว์และน้ำนมสดเพียงพอต่อการบริโภคของประชากรที่เพิ่มขึ้น เมื่อปริมาณหนังดิบที่มีคุณภาพเพิ่มจำนวนขึ้น จะทำให้ปัญหาการขาดแคลนหนังฟอกที่มีคุณภาพดีลดลงหรือหมดไป ราคาหนังฟอกที่มีคุณภาพดีจะต่ำลง มีผลให้ต้นทุนการผลิตของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องหนังลดลงด้วย

๒. ทางด้านแรงงาน เนื่องจากอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังยังมีความจำเป็นที่จะต้องใช้แรงงานที่มีฝีมือหรือความชำนาญทางด้านเครื่องหนังอยู่อีกเป็นจำนวนมาก ประกอบกับปัจจุบันประเทศไทยยังมีอัตราว่างงานสูง รัฐบาลจึงควรที่จะมอบหมายให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เช่นสภาพัฒนาฝีมือและแรงงานของกรมแรงงาน รับผิดชอบดำเนินงานในด้านการพัฒนาและฝึกอบรมฝีมือแรงงานประเภทนี้ให้แก่ผู้ที่สนใจจะทำงานทางด้านเครื่องหนังแทนที่จะปล่อยให้เป็นการระดมของเอกชนแต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งการพัฒนาฝีมือและแรงงานนี้ นอกจากจะช่วยแก้ปัญหาคาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือ และลดการสูญเสียวัตถุดิบ อันจะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของผลผลิตแล้ว ยังเป็นการช่วยลดปัญหาคาดแคลนแรงงานได้

๓. ทางด้านราคาจำหน่าย จะต้องขจัดปัญหาการขายตัดราคากันเองระหว่างผู้ผลิตภายในประเทศ โดยรัฐบาลและสมาคมที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง เช่นสมาคมอุตสาหกรรมไทย สาขาเครื่องหนัง สมาคมการค้าอุตสาหกรรมรองเท้าไทย เป็นต้น ควรเข้ามามีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้บรรดาผู้ผลิตที่อยู่ในวงการอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง ได้ทราบและตระหนักถึงผลเสียในการแข่งขันกันด้วยวิธีการขายตัดราคา เพราะการขายตัดราคากันนั้น ผู้ผลิตจำเป็นที่จะต้องลดกำไรที่ควรได้รับลง และหากปล่อยให้มีการขายตัดราคากันมากขึ้น ในที่สุด ผู้ผลิตก็จะลดคุณภาพของผลิตภัณฑ์ลง เพื่อหลีกเลี่ยงภาวะการขาดทุน ซึ่งหากมีการขายตัดราคากันมากยิ่งขึ้น ผู้ผลิตก็จะลดคุณภาพของผลิตภัณฑ์ลงไปเรื่อย ๆ ผลสุดท้ายผู้บริโภคก็จะหันไปใช้ผลิตภัณฑ์ของต่างประเทศ หรือผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นแทน อันเป็นผลเสียต่อผู้ผลิตเอง นอกจากนี้รัฐบาลและสมาคมดังกล่าวควรจะสนับสนุนให้ผู้ผลิตทั้งหลายหันไปแข่งขันกันทางด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ โดยการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการผลิตให้มากขึ้น

เพื่อให้ต้นทุนการผลิตลดลงโดยไม่ต้องลดคุณภาพของผลิตภัณฑ์ลง ซึ่งการแก้ปัญหาการขาดดุลงบประมาณนี้ จะทำให้มูลค่ารวมของการจำหน่ายเพิ่มสูงขึ้น

ปัญหาที่ ๒ เป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัย

สาเหตุ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังไทยยังคงเสียเปรียบคู่แข่งในต่างประเทศทางด้านเทคโนโลยีอยู่มาก ทำให้ต้องนำเข้าเครื่องจักรจากต่างประเทศอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม เครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพในการทำงานสูง จะมีราคาแพงมาก ทำให้ผู้ผลิตไม่กล้าเสี่ยงที่จะจัดซื้อเข้ามาใช้ในการผลิต เพราะจะต้องใช้เงินลงทุนสูง ประกอบกับความไม่แน่ใจในภาวะเศรษฐกิจที่จะเกิดในอนาคต จึงทำให้อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังในประเทศไทยมีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำกว่าคู่แข่งในต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นการแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าว รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิต โดยการส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาที่ทำการสอนเกี่ยวกับวิชาการผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง เช่นวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเพาะช่าง และวิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ หรือสถาบันอื่น ๆ เช่นสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ทำการศึกษาและค้นคว้าหาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัย ที่จะสามารถนำมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ซึ่งการส่งเสริมให้ทำการค้นคว้าและวิจัยดังกล่าว อาจทำในรูปของการจัดหาเงินทุนสำหรับการค้นคว้า หรือโดยการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นในการค้นคว้าและทดลองให้

ปัญหาที่ ๓ เป็นปัญหาเกี่ยวกับการส่งออก แม้ว่าผลิตภัณฑ์เครื่องหนังโดยทั่วไปจะมีปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น แต่ผู้ผลิตก็ยังคงประสบปัญหาในการนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายในต่างประเทศ โดยอาจเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สาเหตุ

๑. การมีคู่แข่งนอกประเทศเพิ่มมากขึ้น และคู่แข่งเหล่านี้ต่างได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนการส่งออกจากรัฐบาลของประเทศตนอย่างเต็มที่ ซึ่งมีผลให้ผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งสามารถจำหน่ายได้ในราคาถูกกว่าผลิตภัณฑ์ของประเทศไทย เพราะมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า อันเป็นการปิดโอกาสที่จะขยายส่วนแบ่งตลาดของผลิตภัณฑ์เครื่องหนังไทย

๒. การขายตัดราคากันเองระหว่างผู้ผลิตภายในประเทศ อาจทำให้ผู้ผลิตต้องลดคุณภาพของผลิตภัณฑ์ลง เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต และหลีกเลี่ยงการขาดทุน จนในที่สุดจะทำให้ผลิตภัณฑ์เครื่องหนังของไทยมีคุณภาพต่ำกว่าของคู่แข่งชั้น ทำให้ผู้บริโภคขาดความเชื่อถือในผลิตภัณฑ์เครื่องหนังไทย และหันไปใช้ผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งชั้นแทน เป็นการสูญเสียตลาดที่มีอยู่เดิม

๓. คุณภาพของหนังฟอกที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง มักจะดีกว่าของคู่แข่งชั้นในต่างประเทศ สืบเนื่องมาจากหนังดิบที่นำมาใช้ผลิตหนังฟอกส่วนใหญ่จะมีรอยตำหนิมาก ประกอบกับเทคนิคในการฟอกหนังบางชนิดของผู้ผลิตในประเทศไทยยังดีกว่าของต่างประเทศ จึงทำให้ผลิตภัณฑ์เครื่องหนังไทยประสบอุปสรรคในการจำหน่ายในต่างประเทศ

๔. การขาดข้อมูลข่าวสารทางการตลาดที่ถูกต้องและรวดเร็ว ในการแข่งขันทางตลาด ผู้ผลิตจำเป็นต้องได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความต้องการของตลาดอย่างถูกต้องและรวดเร็ว แต่ปรากฏว่าบ่อยครั้งที่ผู้ผลิตได้รับข้อมูลล่าช้าเกินไป ทำให้ผู้ผลิตไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้นได้ แม้ว่าข้อมูลดังกล่าวจะเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะด้านการตลาด ความรวดเร็วในการได้รับข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญเท่า ๆ กับความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ ผู้ผลิตที่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องก่อนจึงเป็นผู้ได้เปรียบในการขาย

ข้อเสนอแนะ

๑. เพื่อเป็นการช่วยเหลือบรรดาผู้ผลิตในประเทศให้สามารถส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ ในราคาที่แข่งขันกับผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตในต่างประเทศได้ รัฐบาลควรเข้ามามีบทบาทด้วยการใช้มาตรการทางภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการส่งออก โดยการกำหนดอัตราเงินชดเชยภาษีให้สูงขึ้น อันเป็นการให้หลักประกันแก่ผู้ผลิตว่า จำนวนกำไรที่ลดลงเนื่องจากการส่งผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายยังต่างประเทศในราคาต่ำนั้น จะได้รับการชดเชยจากรัฐบาลในภายหลัง สำหรับอัตราการชดเชยควรจะเป็นเท่าไรนั้น

ควรจะได้มีการร่วมหารือกันระหว่างตัวแทนของทางรัฐบาลและตัวแทนของผู้ผลิตที่มีการส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง เพื่อหาข้อยุติที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

๒. ในเรื่องการขายตัดราคากันเองระหว่างผู้ผลิตภายในประเทศ รัฐบาลและสมาคมที่ดำเนินงานเกี่ยวกับธุรกิจทางด้านผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง ควรร่วมมือกันชี้แจงให้ผู้ผลิตที่ส่งผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายในต่างประเทศ ได้ทราบถึงผลเสียที่จะเกิดจากการขายตัดราคากันเองระหว่างผู้ผลิตภายในประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลและสมาคมดังกล่าวควรจะมีบทบาทในการส่งเสริมให้ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง ที่มีความประสงค์จะดำเนินการส่งออก รวมกลุ่มกัน เพื่อกำหนดมาตรการในการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์เครื่องหนังที่ส่งออก ซึ่งจะช่วยให้ผลิตภัณฑ์เครื่องหนังไทยที่ส่งไปจำหน่ายในต่างประเทศ มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกันหมด อันจะทำให้ตลาดต่างประเทศเพิ่มความเชื่อถือในผลิตภัณฑ์เครื่องหนังไทยมากยิ่งขึ้น เป็นการเปิดโอกาสให้มีการขยายตลาดได้สะดวกขึ้น

๓. ทางด้านคุณภาพของหนังฟอกที่ใช้ในการผลิต ซึ่งมักจะด้อยกว่าของคู่แข่งชั้นในต่างประเทศ ก็อาจแก้ไขโดย ในระยะสั้นให้รัฐบาลพิจารณาเวนภาษีสำหรับหนังฟอกประเภทที่ยังไม่มีการผลิตภายในประเทศ และลดอัตราภาษีสำหรับนำเข้าหนังฟอกที่ผลิตได้ภายในประเทศ แต่ยังมีคุณภาพไม่ดีพอ หรือมีปริมาณไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด ซึ่งเป็นการนำเข้า มาผลิตเพื่อส่งออก แม้ว่าในการส่งออกผู้ผลิตจะได้รับคืนภาษีและการชดเชยภาษี แต่ในทางปฏิบัติ ผู้ผลิตต้องเสียเวลานานในการรอรับคืนภาษีหรือชดเชยภาษี ทำให้ผู้ผลิตต้องขาดเงินทุนหมุนเวียน และต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ในกรณีที่มีการกู้ยืมเงินมาเพื่อชำระค่าภาษีสดังกล่าว ด้วยเหตุนี้การยกเว้นหรือลดภาษีสำหรับนำเข้าหนังฟอกประเภทที่ระบุไว้ข้างต้น นอกจากจะทำให้ผู้ผลิตมีหนังฟอกที่มีคุณภาพดีใช้ในการผลิตแล้ว ยังเป็นการช่วยแก้ปัญหาเงินทุนจมในค่าภาระภาษีได้ และเพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมฟอกหนังภายในประเทศ รัฐบาลควรห้ามมิให้มีการส่งออกหนังดิบ จนกว่าปัญหาการขาดแคลนหนังดิบที่มีคุณภาพดีจะหมดไป ลดอัตราภาษีสำหรับนำเข้าหนังดิบและ เคมีภัณฑ์ที่นำมาใช้ในอุตสาหกรรมฟอกหนัง ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเทคนิคในการฟอกให้ดีขึ้น เพื่อให้ได้หนังฟอกที่มีคุณภาพดีและราคาไม่สูงจนเกินไป

สำหรับในระยะยาว รัฐบาลควรสนับสนุนให้มีการทำปศุสัตว์อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพิ่มมากขึ้น เพื่อช่วยให้อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังไทยมีหนังฟอกที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ กับความต้องการใช้ในอนาคต

๔. ในเรื่องข้อมูลข่าวสารทางการตลาด หน่วยงานของทางราชการที่รับผิดชอบ ในการส่งเสริมการส่งออก เช่นศูนย์บริการส่งออก ของกรมพาณิชย์สัมพันธ์ ควรปรับปรุงระบบ การส่งข่าวสารทางการตลาดให้แก่ผู้ผลิตรวดเร็วยิ่งขึ้น และควรใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือ ในการประชาสัมพันธ์และแจ้งข่าวสารให้ผู้ส่งออกเพิ่มมากขึ้น เพราะยังมีผู้ส่งออกเป็นจำนวน ไม่น้อยที่ไม่เคยใช้บริการของศูนย์บริการส่งออก การส่งข่าวผ่านทางสื่อมวลชนจะเป็นประโยชน์ ต่อการส่งออกมาก เนื่องจากสามารถกระจายข่าวได้รวดเร็วและกว้างขวาง

ปัญหาที่ ๔ เป็นปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานของรัฐบาล ซึ่งผู้ผลิตเห็นว่า เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของผู้ผลิต อันมีสาเหตุมาจาก

๑. ระบบการจัดเก็บภาษีซ้ำซ้อน โดยเฉพาะภาษีการค้า ซึ่งมีผลให้ต้นทุนการผลิต สูงขึ้นโดยไม่จำเป็น

ภาษีการค้าจัดว่าเป็นต้นทุนการผลิตอย่างหนึ่งของผู้ผลิต ดังนั้น การเสียภาษีซ้ำซ้อน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น ซึ่งส่งผลให้ระดับราคาของผลิตภัณฑ์จำหน่าย สูงขึ้นโดยปริยาย ทำให้อุตสาหกรรมภายในประเทศต้องเสียเปรียบผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ ประเภทเดียวกัน (ในกรณีที่ไม่มีกำหนดอัตราภาษีการนำเข้าสำหรับผลิตภัณฑ์ประเภท นั้น ๆ ในอัตราสูง) เนื่องจากผู้นำเข้าเสียภาษีการค้าเพียงครั้งเดียวในตอนนำเข้าเท่านั้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในระหว่างผู้ผลิตภายในประเทศด้วยกันเอง กล่าวคือ ผู้ผลิตที่ใช้วัตถุดิบที่ได้มาจากภายนอกกิจการไม่ว่าจะเป็นการนำเข้ามาจากต่างประเทศ หรือซื้อจากผู้ผลิตในอุตสาหกรรมอื่น ก็จะต้องรับภาระภาษีที่ซ้ำซ้อนกันมาหลายครั้ง ในขณะที่ ผู้ผลิตที่สามารถรวมการผลิตผลิตภัณฑ์ทุกขั้นตอนไว้ในกิจการเดียวกันได้ จะเสียภาษีเพียง ครั้งเดียวในฐานะผู้ผลิตที่จะขายสินค้าให้แก่ผู้บริโภค ด้วยเหตุนี้ระบบการจัดเก็บภาษีการค้า ซ้ำซ้อนจึงทำให้เกิดระบบการรวมตัวของอุตสาหกรรมในแนวตั้ง โดยมีจุดประสงค์เพื่อหวัง

ผลประโยชน์ทางด้าน การเสียภาษี ซึ่งการประกอบอุตสาหกรรมในลักษณะเช่นนี้จะไม่เป็นผลดี ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพราะทำให้การพัฒนาเทคโนโลยีอยู่ในวงจำกัด และ ก่อให้เกิดระบบการค้าแบบผูกขาดขึ้น อันจะเป็นผลเสียต่อผู้บริโภคทั่วไป

ทางด้านผู้บริโภค ภาษีการค้าจัดได้ว่าเป็นภาษีทางอ้อมประเภทหนึ่ง ที่เปิดโอกาส ให้ผู้ผลิตสามารถผลักภาระการเสียภาษีไปให้แก่ผู้บริโภคในขั้นสุดท้ายได้ แม้ว่าจะไม่สามารถ ผลักภาระภาษีให้ทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ในที่สุดผู้บริโภคจึงกลายเป็นผู้ที่ต้องรับภาระภาษีการค้า ข้ำซ้อนอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง แม้จะมีผู้ใช้กฎหมายกำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีการค้า ก็ตาม

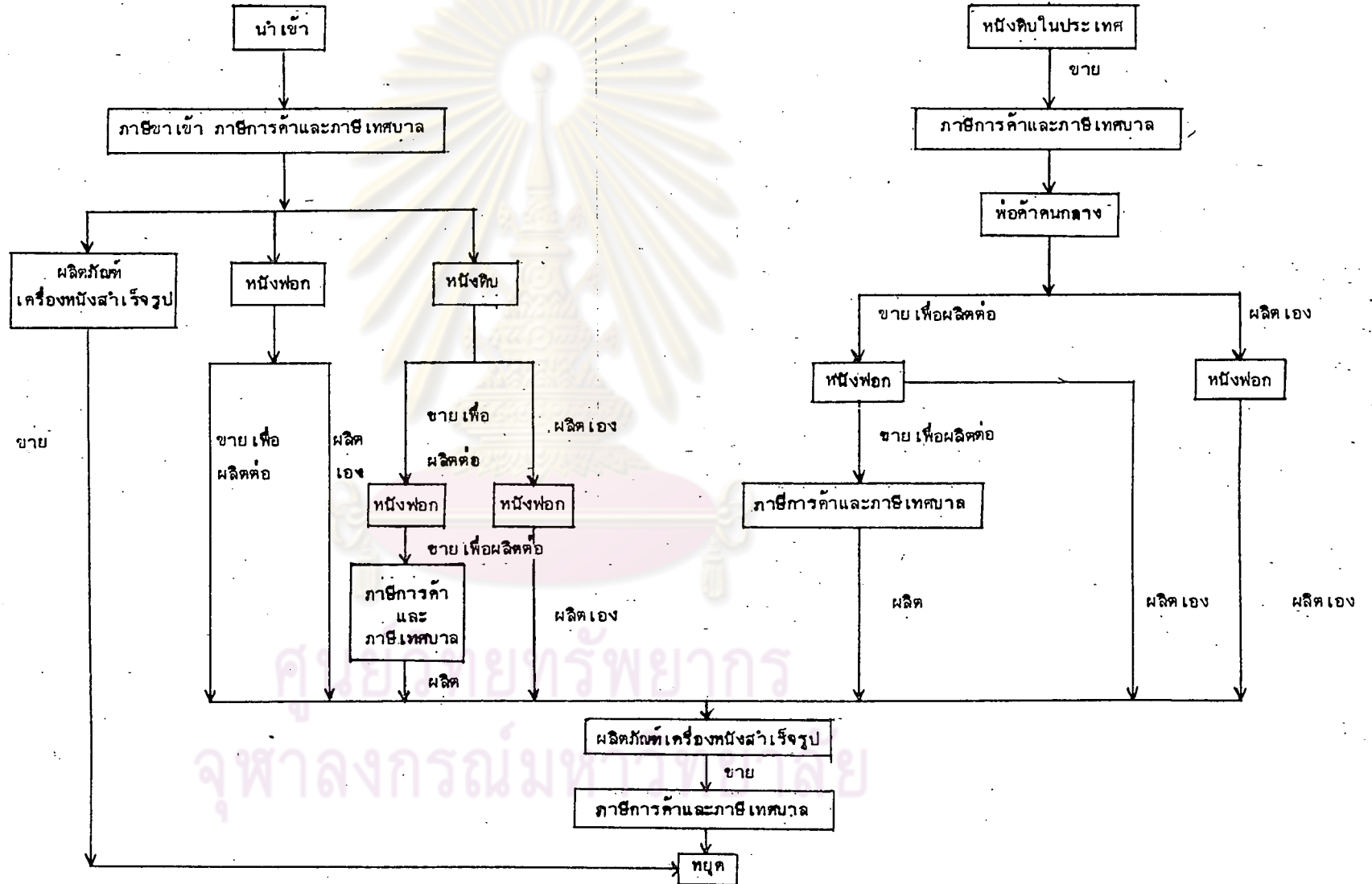
อนึ่ง ในการจัดเก็บภาษีการค้ามีกจัดเก็บภาษีเทศบาลควบคู่ไปกับภาษีการค้าด้วย โดยจัดเก็บภาษีเทศบาลในอัตราร้อยละ ๑๐ ของภาษีการค้า

เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเสียภาษีซ้ำซ้อนได้ดีขึ้น จึงขอแสดงแผนผัง ประกอบดังนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนผังที่ ๖ แสดงขั้นตอนการจัดเก็บภาษีเข้าชั้น

๒. อัตราภาษีการนำเข้าหนังสือพิมพ์สูงเกินไป

๓. ระเบียบวิธีการปฏิบัติงานของทางราชการยุ่งยากและซับซ้อน ทำให้ผู้ผลิตต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น

ข้อเสนอแนะ

๑. เพื่อเป็นการขจัดภาระแก่ภาษีซ้ำซ้อนให้หมดไป อันจะมีผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง มีวิธีการที่ปฏิบัติได้ ๒ วิธีคือ

ก. การจัดเก็บภาษีการขายแบบมูลค่าเพิ่ม เป็นการจัดเก็บภาษีจากมูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนที่มีการโอน เปลี่ยนมือกัน โดยให้ผู้ผลิตในแต่ละขั้นตอนการผลิตแสดงหลักฐานในการขอเครดิตภาษีจากผู้ผลิตคนก่อน ๆ ได้เสียไปแล้ว นอกจากภาษีที่ผู้ผลิตในทอดหลังจะต้องเสีย ซึ่งอาจกำหนดให้ใช้ใบกำกับสินค้าเป็นหลักฐานในการขอเครดิต วิธีนี้จะเป็นการสะดวกต่อทางราชการในการตรวจสอบยืนยันความถูกต้องกับกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดนั้น ๆ ได้ อันเป็นการป้องกันการหลบเลี่ยงการเสียภาษีของผู้ผลิต

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน จึงขอยกตัวอย่างดังแสดงในตารางที่ ๗๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๗๔ แสดงการคำนวณภาษีแบบมูลค่าเพิ่ม

ขั้นตอนในการโอนเปลี่ยนมือ	ราคาขาย (๑)	มูลค่าที่เพิ่มขึ้น (๒)	ภาษีที่คำนวณได้ (๓)=(๑)×๑๐ %	ภาษีที่เครดิตได้ (๔)	ภาษีที่ต้องชำระจริง ในแต่ละทอด (๕)=(๓)-(๔)
๑. ผู้ผลิตวัตถุดิบ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐	-	๑๐
๒. ผู้ผลิตสินค้าขั้นกลาง	๓๐๐	๒๐๐	๓๐	๑๐	๒๐
๓. ผู้ผลิตสินค้าสำเร็จรูป	๖๐๐	๓๐๐	๖๐	๓๐	๓๐
๔. ผู้ขายส่ง	๗๐๐	๑๐๐	๗๐	๖๐	๑๐
๕. ผู้ขายปลีก	๘๐๐	๑๐๐	๘๐	๗๐	๑๐
รวม		๘๐๐	๒๕๐	๑๗๐	๘๐

หมายเหตุ : อัตราภาษีที่ใช้ในการคำนวณเท่ากับร้อยละ ๑๐

ข. การจัดเก็บภาษีการขายในขั้นตอนการขายปลีก เป็นภาษีที่จัดเก็บจากมูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่มีการโอนเปลี่ยนมือกันในขั้นสุดท้าย กล่าวคือ เป็นการเก็บจากผู้บริโภคคนสุดท้ายเพียงครั้งเดียว โดยการจัดเก็บภาษีในลักษณะนี้ถือหลักว่า ภาษีการขายเป็นภาษีที่จัดเก็บจากการบริโภคของประชาชน ดังนั้น ประชาชนที่บริโภคมากก็ควรรับภาระภาษีไปมาก

อย่างไรก็ตาม การที่จะเลือกใช้วิธีการจัดเก็บภาษีแบบใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมของทั้งรัฐบาล ซึ่งทำหน้าที่ในการจัดเก็บ และประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษี เป็นสำคัญ เช่น ถ้าหากหน่วยงานของทางราชการที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีมียุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ และปริมาณเพียงพอ ที่จะควบคุมตรวจสอบการจัดเก็บภาษี ก็สามารถนำวิธีการจัดเก็บภาษีการขายแบบมูลค่าเพิ่มมาใช้ได้ เพราะการจัดเก็บภาษีแบบนี้ จำนวนผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะมีมากกว่าการจัดเก็บภาษีการขายในขั้นตอนการขายปลีก ซึ่งหากทางราชการยังไม่มีความพร้อมในด้านบุคลากร การจัดเก็บภาษีการขายแบบมูลค่าเพิ่ม จะทำให้มีภาษีที่มีสิทธิขอหักออกในจำนวนที่มากกว่าความเป็นจริง นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาความพร้อมของประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีว่าจะมีความสามารถในการหาหลักฐานต่าง ๆ มายืนยันในการเสียภาษีได้ถูกต้องครบถ้วนเพียงใด ประกอบกับประชาชนต้องมีความซื่อสัตย์ ไม่ทำหลักฐานปลอมขึ้นมา ซึ่งเมื่อพิจารณาจากอุปนิสัยของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในประเทศไทยแล้ว จะเห็นว่า ส่วนใหญ่ไม่ชอบระบบการจัดเก็บที่ยุ่งยาก และไม่สะดวกในการเสียภาษี ดังนั้น จึงควรพิจารณานำระบบการจัดเก็บภาษีการขายในขั้นตอนการขายปลีกมาใช้ เพื่อแก้ปัญหาการเสียภาษีซ้ำซ้อน อันจะเป็นหนทางนำไปสู่การลดลงของต้นทุนการผลิตต่อไป

๒. เนื่องจากในปัจจุบันปริมาณหนังฟอกภายในประเทศยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง โดยเฉพาะหนังฟอกที่มีคุณภาพดี ด้วยเหตุนี้ การกำหนดภาษีการนำเข้าหนังฟอกในอัตราสูงในขณะที่ยังมีความขาดแคลนหนังฟอกอยู่ จึงเป็นการทำให้ต้นทุนการผลิตของผู้ผลิตในประเทศสูงขึ้น ซึ่งเป็นอุปสรรคในการแข่งขันกับผลิตภัณฑ์ของคู่แข่งต่างประเทศ ดังนั้น รัฐบาลจึงควรพิจารณาขვენหรือลดอัตราภาษีการนำเข้าหนังฟอก เพื่อเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตของผู้ผลิต

๓. แม้ว่ารัฐบาลจะมีมาตรการในการส่งเสริมการส่งออก โดยให้สิทธิแก่ผู้ส่งออก ในการขอคืนภาษีและขอชดเชยภาษี แต่เนื่องจากระเบียบวิธีการปฏิบัติงานของทางราชการ ยุ่งยากและซับซ้อน จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการขอคืนภาษีหรือขอชดเชยภาษี ซึ่งในตอนที่ชำระภาษีเข้าและภาษีการค้า นับตั้งแต่วันที่นำเข้าจนถึงวันที่ได้รับคืนภาษีหรือชดเชยภาษี ผู้ผลิตอาจต้องกู้เงินมาเพื่อใช้ชำระเป็นค่าภาษี ทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยจากการนำเงินภาษีไปชำระล่วงหน้า นอกจากนี้ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างคนมาคอยติดตามเรื่องดังกล่าว ดังนั้น ยิ่งเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานของทางราชการมากเท่าไร ก็ยิ่งเป็นผลเสียต่อผู้ผลิตมากเท่านั้น เพราะทำให้ผู้ผลิตต้องขาดเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งจัดเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก ในการดำเนินธุรกิจ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงควรปรับปรุงระเบียบวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ให้เกิดความรวดเร็วและสะดวกแก่ผู้ส่งออกยิ่งขึ้น โดยพิจารณาตัดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนหรือไม่จำเป็นออกเสีย เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน อันเป็นหนทางหนึ่งที่จะแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการสนับสนุนการผลิตเพื่อส่งออก

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นว่า การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องหนังในประเทศไทย จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือทั้งจากภาครัฐบาล และ เอกชน และหากสาเหตุต่าง ๆ ที่เป็นต้นเหตุของปัญหาได้รับการแก้ไขก็จะส่งผลให้เกิด การเพิ่มผลผลิตขึ้นในอุตสาหกรรมนี้ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ เศรษฐกิจส่วนรวมของสังคม อันเป็นทางนำไปสู่การพัฒนาประเทศในที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย